

En tingsrätts åtgärd att i ett konkursbeslut och en kungörelse om konkursbeslutet utelämna en persons namn då det av ett personbevis framgick att denne hade s.k. skyddade personuppgifter

Anmälan

I en anmälan till JO ställde AA frågan om det är i enlighet med gällande rätt att en domstol i en kungörelse av ett konkursbeslut anger endast gäldenärens personnummer. Till anmälan hade fogats en kungörelse införd i tidningen Smälänningen den 20 juli 2001, enligt vilken en gäldenär med ett visst angivet personnummer hade försatts i konkurs vid Ljungby tingsrätt den 18 juli 2001.

Utredning

Från tingsrätten inforrades och granskades dagboksbladet och handlingar i ärendet varvid framgick bl.a. följande.

Den 3 juli 2001 gav staten, genom kronofogdemyndigheten i Kalmar, Halmstadskontoret, in en konkursansökan mot en gäldenär som i ansökan angivits med beteckningen ”skyddade personuppgifter” följt av ett visst personnummer. Till ansökan var fogade ett centralregisterutdrag från utsökningsregistret, ett personbevis samt en utredningsrapport om tillgångsundersökning. I registerutdraget samt i utredningsrapporten benämndes gäldenären med uttrycket ”skyddade personuppgifter” samt personnummer. Av personbeviset, som hade utfärdats av Skattemyndigheten i Växjö, Skattekontoret i Ljungby, och som gavs in i slutet kuvert, framgick gäldenärens fullständiga personuppgifter.

Tingsrätten utfärdade ett föreläggande med kallelse till förhandling till ”skyddade personuppgifter” följt av personnumret. Ett delgivningskvitto med gäldenärens underskrift och namnförtydligande samt en anteckning ”skydd. personuppg.” som gjorts av gäldenären kom in till tingsrätten den 10 juli 2001. Delgivningskvittot förvarades tillsammans med personbeviset i ett särskilt kuvert. Tingsrätten höll därefter förhandling den 13 juli 2001, då gäldenären medgav konkursyrkandet. I protokollet, som innehöll beslutet om konkurs meddelat den 18 juli 2001, angavs gäldenärens identitet endast med personnummer. Kungörelse med anledning av konkursbeslutet infördes i Post- och Inrikes Tidningar, Smälänningen och Norra Skåne.

Ärendet remitterades till tingsrätten som anmodades att lämna upplysningar om vilka rättsliga överväganden som hade föregått åtgärden att utelämna gäldenärens namn i protokollet från konkursförhandlingen och i beslutet om konkurs samt anledningen till att kungörelsen om konkursbeslutet avfattats på sätt som skett.

Tingsrätten (lagmannen BB) kom in med ett remissvar. I detta lämnades följande uppgifter om handläggningen av ärendet. Ärendet hade handlagts av BB. Till konkursansökan hade i ett slutet kuvert fogats ett personbevis för gäldenären utfärdat av Skattekontoret i Ljungby. På personbeviset fanns en stämpel med texten ”Skyddade personuppgifter Särskild prövning enligt 7 kap § sekretesslagen”. Tingsrätten gjorde samma dag en förfrågan på personnumret i det centrala statliga person- och adressregistret SPAR och fick då uppgiften att personuppgiften var sekretessbelagd. Någon kontakt med skattemyndigheten togs inte. Vid konkursförhandlingen nämndes inte gäldenärens namn utan gäldenären förklarade att det var han som hade det i ärendet angivna personnumret. I kungörelsen av konkursbeslutet lämnades upplysning om att edgångssammanträde var utsatt att äga rum vid en viss tidpunkt samt namnet på konkursförvaltaren. I bouppteckningen som kom in till tingsrätten den 27 juli 2001 kallades gäldenären ”Nomen Nescio, med skyddade personuppgifter”. Inte heller vid edgångssammanträdet nämndes gäldenärens namn. I samband med att målet gicks igenom inför remissvaret till JO noterades att gäldenärens namn fanns i ett saldobesked som fogats till konkursbouppteckningen. Gäldenärens namn fördes då in i målregistret.

BB uppgav vidare i remissvaret bl.a. följande.

Avslutande synpunkter

När jag nu haft tid att överväga saken ytterligare har jag funnit att jag nog inte hanterade ärendet på rätt sätt. Slutsatsen måste bli att tingsrätten inte gärna kan underlåta att ta med gäldenärens namn i ett konkursbeslut och i en kungörelse om konkursbeslutet. Är en person utsatt för ett allvarligt hot som riktar sig mot honom själv eller hans närstående och det kan befaras att en publicering av ett konkursbeslut skulle kunna leda till allvarliga konsekvenser för honom får man utgå från att personen ifråga har sett till att ansöka om att få fingerade personuppgifter.

Vidare var omständigheterna nog sådana att jag inledningsvis borde tagit kontakt med skattemyndigheten för att efterhöra anledningen till spärrmarkeringen. Å andra sidan hade detta säkert inte medfört någon ändrad bedömning från min sida eftersom spärrmarkeringen förutsatte att skattemyndigheten hade funnit utrett att det fanns ett konkret hot mot gäldenären som medförde att hans namn och adress skulle spärrmarkeras.

Att jag inte redovisade skälen för beslutet att utelämna gäldenärens namn och adress i beslutet och i kungörelsen tycker jag inte har någon betydelse. Någon begäran att få ta del av uppgifterna har inte framställts.

Att en part på ett delgivningskvitto anger sitt namn och/eller sin adress med tillägget att uppgiften skyddas av sekretess bör som nämnts inte leda till att sekretesskyddet hävs.

I ett beslut den 26 juni 2003 anförde *chefsJO Eklundh* följande.

Rättslig reglering

Av 7 kap. 15 § första stycket sekretesslagen (1980:100) (SkrL) framgår att sekretess gäller i verksamhet som avser folkbokföring eller annan liknande registrering av befolkningen och, i den utsträckning som regeringen föreskriver det, i annan verksamhet som avser registrering av betydande del av befolkningen, för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

Bestämmelsen innebär att det normalt inte gäller någon sekretess för personuppgifter i de register som åsyftas. För att en sådan uppgift skall få hemlighållas krävs att det finns någon särskild anledning till detta. Om det kan antas att utlämnande av uppgifter rörande en viss person innebär men för personen, exempelvis risk för förföljelse, kan skattemyndigheten i folkbokföringsregistret lägga in en markering för särskild sekretessprövning, s.k. sekretessmarkering (spärrmarkering). Sekretessmarkeringen innebär att särskild försiktighet bör iaktas när man bedömer om uppgifter om personen i fråga bör lämnas ut.

Sekretessmarkering motsvarar det som gäller för den hemligstämpel som enligt 15 kap. 3 § SkrL kan åsättas en allmän handling (prop. 1997/98:9 s 33 f.).

Om en person riskerar att bli utsatt för särskilt allvarlig brottslighet kan han eller hon under vissa förutsättningar enligt lagen (1991:483) om fingerade personuppgifter få använda andra personuppgifter om sig själv än de verkliga, s.k. fingerade personuppgifter. Regler om sekretess för sådana uppgifter finns i 7 kap. 15 § andra stycket SkrL.

Sekretess enligt 7 kap. 15 § andra stycket SkrL fortsätter att gälla för uppgiften även om den lämnats till någon annan myndighet. Sekretess enligt paragrafens första stycke gäller däremot utanför det område som anges i paragrafen endast i den begränsade omfattning som följer av sekretesslagens bestämmelser om överföring av sekretess. För uppgifter som lämnas till domstol kan sekretess överföras enligt 12 kap. 1 § SkrL. Om en domstol i sin rättskipande eller rättsvårdande verksamhet från en domstol eller annan myndighet erhåller en uppgift som är sekretessbelagd där, gäller enligt denna bestämmelse sekretessen också hos domstolen (s.k. sekundär sekretess). Sådan överföring av sekretess äger emellertid inte rum, om en sekretessbestämmelse som avser att skydda samma intresse ändå är tillämplig på uppgiften hos den mottagande domstolen.

Liknande generella regler om överföring av sekretess finns i fråga om den tillsynsverksamhet som bedrivs av Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern samt beträffande Justitiekanslerns verksamhet för att bevaka statens rätt eller tillhandagå regeringen med råd och utredningar i juridiska angelägenheter (11 kap. 4 § SkrL). I övrigt innehåller sekretesslagen inte några bestämmelser som möjliggör överföring av sekretess för uppgifter av det slag som avses i 7 kap. 15 § första stycket SkrL.

Enligt 16 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) gäller rättegångsbalkens regler om tvistemål i tillämpliga delar i konkursärenden. Bestämmelser om avfattningen av

domar och slutliga beslut i tvistemål finns i 17 kap. 7 och 12 §§ rättegångsbalken. Av dessa framgår bl.a. att sådana avgöranden skall innehålla uppgift om parterna.

I 2 kap. 24 § andra stycket konkurslagen föreskrivs att konkursbeslut genast skall kungöras. Enligt 10 § konkursförordningen (1987:916) skall kungörelse av konkursbeslut innehålla uppgift bl.a. om gäldenärens namn och postadress, samt i förekommande fall och om uppgiften framgår av handlingarna, gäldenärens person- eller organisationsnummer.

Bedömning

Av utredningen framgår att tingsrätten fick personuppgifterna om gäldenären från kronofogdemyndigheten genom att denna överlämnade ett av skattemyndigheten utfärdat personbevis i vilket angavs att personuppgifterna var skyddade. Man kan härav dra den slutsatsen att det fanns en s.k. spärrmarkering avseende dessa uppgifter. En sådan markering innebär, som tidigare nämnts, att särskild försiktighet bör iakttas vid bedömningen av om uppgifter om personen i fråga bör lämnas ut, eftersom dessa kan vara omfattade av sekretess enligt 7 kap. 15 § första stycket SekrL.

Av redogörelsen för den rättsliga regleringen framgår emellertid att denna bestämmelse är så avfattad att sekretessen gäller endast i sådan verksamhet för förande av register som anges där och att sekretessen endast i mycket begränsad omfattning följer med uppgifterna om de lämnas till någon annan myndighet. Ett sådant fall är att uppgifterna lämnas från den registerförande verksamheten till en domstol. Uppgifterna förblir vidare omfattade av sekretess om de lämnas till Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern i sådan verksamhet som avses i 11 kap. 4 § SekrL.

I övrigt saknas regler som möjliggör överförande av sekretess enligt 7 kap. 15 § första stycket SekrL. Härav följer att gäldenärens personuppgifter inte omfattades av sekundär sekretess hos kronofogdemyndigheten. Inte heller gällde någon primär sekretess enligt 9 kap. 19 § SekrL i kronofogdemyndighetens verksamhet för uppgifterna. När kronofogdemyndigheten överlämnade gäldenärens personuppgifter till tingsrätten, omfattades dessa således inte av någon sekretess som kunde överföras till domstolen på grund av reglerna i 12 kap. 1 § SekrL. Att uppgifterna överlämnades genom att kronofogdemyndigheten vidarebefordrade ett av skattemyndigheten utfärdat personbevis saknar betydelse för denna bedömning.

Det kan vidare konstateras att uppgifterna inte heller omfattades av någon sekretessbestämmelse som var direkt tillämplig hos tingsrätten.

Sedan gäldenären hade fått del av ett föreläggande i ärendet, skickade han in ett delgivningskvitto som han hade undertecknat med sitt namn och försett med namnförtydligande och uppgift om sitt telefonnummer. Tingsrätten har i sitt remissvar anfört att det är tveksamt om delgivningskvittot skall betraktas som en handling som har getts in i målet och har – utifrån sin bedömning att personuppgifterna omfattades av överförd sekretess – hävdatt att sekretesskyddet för gäldenärens namn bestod även sedan delgivningskvittot gavs in.

Delgivningskvittot är visserligen endast ett mottagningsbevis som skickas på begäran av tingsrätten, men detta innebär inte att kvittot inte skulle vara en handling som är ingiven till rätten. Det finns inte någon särskild reglering gällande delgivningsbevis utöver bestämmelser som anger att sådana bevis inte alltid behöver arkiveras (se 8 och 37 §§ förordningen [1996:271] om mål och ärenden i domstol). Någon överföring av sekretess kan självfallet inte förekomma när en part själv ger in uppgifter till en myndighet, även om dessa skulle omfattas av sekretess när de finns hos någon myndighet. Den omständigheten att gäldenären lämnade uppgifter om sig själv i delgivningsbeviset saknar emellertid självständig betydelse i detta fall, eftersom det enligt vad som sagts i det föregående aldrig gällt någon sekretess för dessa uppgifter hos tingsrätten.

Något rättsligt stöd för att i strid med gällande bestämmelser utelämna uppgiften om gäldenärens namn i konkursbeslutet och kungörelsen har således inte förelegat. Jag vill såvitt gäller kungörelsen erinra om att denna syftar till att göra det möjligt för borgenärerna att bevaka sina intressen genom att informera dem om att en viss gäldenär har försatts i konkurs. Vidare har till tidpunkten för kungörelsen knutits den rättsverkan att rättshandlingar som företagits med gäldenären senast dagen efter den då kungörelsen varit införd i Post- och Inrikes Tidningar kan göras gällande av en godtroende kontrahent (3 kap. 2 § konkurslagen). Det ligger i sakens natur att en kungörelse som inte innehåller någon uppgift om gäldenärens namn inte kan fylla den av lagstiftaren åsyftade funktionen.

Av det sagda framgår att tingsrättens hantering av gäldenärens personuppgifter i flera avseenden har varit behäftad med brister, något som tingsrätten också har insett.

Ärendet avslutas med den kritik som ligger i det sagda.